

POSTANOWIENIE

Dnia 12 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania S. P.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 12 września 2019 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 19 października 2017 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z 19 października 2017 r. oddalił apelację skarżącego wnioskodawcy S. P. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z 3 lutego 2016 r., który oddalił jego odwołanie od decyzji pozwanego organu rentowego z 10 września 2013 r., odmawiającej mu prawa do wcześniejszej emerytury wobec braku 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Wnioskodawca od 22 stycznia 1970 r. do 31 lipca 1993 r. był zatrudniony w O. w O. jako operator średniego sprzętu budowlanego – agregatu tynkarskiego. Przygotowywał zaprawę dla tynkarzy. Sąd Okręgowy stwierdził, że praca wnioskodawcy nie jest wymieniona w rozporządzeniu z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Sąd Apelacyjny potwierdził ustalenie, że wnioskodawca przygotowywał i podawał tynkarzom zaprawę murarską (mieszankę cementu, wapna i piasku). W wolnym

czasie pomagał przy „konstrukcjach stalowych na wysokości”. Zdarzało się, że pracował przy obsłudze agregatu betoniarskiego, który służył do wytwarzania betonu na wlewiki. Zatrudnienia wnioskodawcy nie można zakwalifikować jako pracy w szczególnych warunkach z działu V, poz. 4 wykazu do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r., tj. jako „prac zbrojarskich i betoniarskich”. Proces betonowania i proces tynkowania, to różne etapy prac budowlanych. Inne są przeznaczenie oraz technologia wykonywania tych czynności a także użyte do ich wykonania materiały. Praca betoniarza nie jest równoznaczna z pracą tynkarza, czy murarza. Nie jest dopuszczalna rozszerzająca wykładnia przez przyjęcie, że pracę tynkarzy czy murarzy należałoby zrównać z pracą betoniarzy i uznać ją za pracę w szczególnych warunkach. W pracach betoniarskich chodzi o wykonywanie z betonu konstrukcji betonowych, najczęściej zbrojonych (np. fundamenty, stropy), stanowiących zasadnicze elementy budynku.

W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie prawa materialnego: art. 184 ust. 1 i 2 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 2 i ust. 4 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS oraz § 4 ust. 1 pkt 1 i 3 w związku z § 2 ust. 1 rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. w związku z treścią wykazu A dział V pkt 4 załącznika do tego rozporządzenia przez nieprzyznanie emerytury.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c., gdyż występuje:

1. Potrzeba wykładni § 4 ust. 1 pkt 1 i 3 w związku z § 2 ust. 1 rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach w związku z treścią wykazu A działu V pkt 4, tj. oceny czy świadczenie pracy w Przedsiębiorstwie Budowlanym w charakterze osoby sporządzającej mieszanki tynkarskie i betoniarskie, która to praca została uznana w zarządzeniu resortowym nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z 1 sierpnia 1983 r. (Wykaz A, dział V poz. 4.3, 4.4 i 4.5) za pracę w szczególnych warunkach, mieści się w rodzaju pracy objętym wykazem A działu V, pkt 4 rozporządzenia.
2. Skarga jest oczywiście uzasadniona, gdyż ubezpieczony pracujący w warunkach szczególnych objętych treścią wykazu A, dział V pkt 4 załącznika

do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. i zarządzeniem nr 9 (jw.) powinien uzyskać prawo do wcześniejszej emerytury.

Skarżący wniósł o zwrócenie się do Prokuratora Generalnego o zajęcie stanowiska co do skargi kasacyjnej.

Prokurator Generalny wyraził pogląd, że brak jest podstaw do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁸ § 1 k.p.c.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

Pierwsza wskazana we wniosku podstawa przedsądu, czyli z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. nie spełnia się z następujących przyczyn. Przepisy § 4 oraz § 2 rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. nie sprawiają zasadniczych problemów w wykładni. Sądy rozpoznały już wiele spraw o wcześniejsze emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach i dokonały wykładni tych regulacji. Nie można zasadnie twierdzić o występującej rozbieżności w orzecznictwie w zakresie wykładni tych przepisów. W przeciwnym razie niejako z urzędu zostałyby podjęta uchwała w składzie powiększonym dla ujednolicenia orzecznictwa. Wnioskodawca nie wykazuje na czym miałyby polegać poważne wątpliwości w wykładni tych przepisów. Nie wykazuje też bezpośrednio rozbieżności, na którą się powołuje. Z przedstawionych w skardze okoliczności wynika raczej, że skarżącemu chodzi w istocie o związek tych przepisów z przepisami zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z 1 sierpnia 1983 r. Tak zarysowana problematyka dotyczy bardziej stosowania niż wykładni tych przepisów, a ściślej sprowadza się do odpowiedzi na pytanie czy skoro stanowiska betoniarza, zestawiacza surowców i mieszanek, operatora betoniarki - betoniarza były ujmowane w zarządzeniu nr 9 jako prace zbrojarskie i betoniarskie, to czy uzasadniona jest szersza wykładnia „prac zbrojarskich i betoniarskich” z wykazu A działu V pkt 4 do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. Odpowiedź na taką wątpliwość musi być negatywa. Przede wszystkim dlatego, że zarządzenia resortowe nie są już źródłem prawa (art. 87 ust. 1 Konstytucji) z uwagi na to, że utraciły moc. Źródłem

określającym zatrudnienie jako pracę w szczególnych warunkach uprawniającą do wcześniejszej emerytury jest rozporządzenie z 7 lutego 1983 r. Potwierdza to szereg orzeczeń Sądu Najwyższego w podobnych sprawach (por. choćby wyroki: z 13 listopada 2008 r., II UK 88/08, z 10 lutego 2009 r., II UK 199/08, z 25 lutego 2010 r., II UK 218/09, z 24 listopada 2011 r., I UK 164/11, z 3 sierpnia 2016 r., I UK 282/15). Zarządzenia resortowe mogą mieć charakter tylko pomocniczy w analizie obecnej regulacji, której jednak nie zastępują i dlatego nie rozszerzają zakresu prac w szczególnych warunkach. Nieuprawnione jest zatem zapatrywanie, że obecny zakres pojęcia prace zbrojarskie i betoniarskie z wykazu A, dział V pkt 4 obejmuje również inne prace, czyli prace operatora agregatu tynkarskiego.

Powyższa ocena jest aktualna również w odniesieniu do drugiej podstawy przedsądu, czyli z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Skarżący we wniosku nie wykazuje, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Stan faktyczny nie jest kwestionowany. Skarżący podważa wykładnię i stosowanie prawa, które nie pozwalają zaliczyć do prac zbrojarskich i betoniarskich pracy operatora agregatów tynkarskich. Nie miało znaczenia obsługiwanie betoniarki, gdyż decyduje rodzaj pracy a nie praca przy obsłudze określonego urządzenia. Taki łącznik faktyczny (pracę przy betoniarce) skarżący niezasadnie eksponuje, gdyż zakres prac zbrojarskich i betoniarskich w szczególnych warunkach w rozporządzeniu z 7 lutego 1983 r., wykaz A dział V pkt 4 jest węższy niż zakres stanowisk w zarządzeniu resortowym nr 9. Praca operatora agregatu tynkarskiego nie należy do prac zbrojarskich i betoniarskich w rozumieniu wykazu A do rozporządzenia (dział V, pkt 4). Nie jest to różnica tylko semantyczna, ale przede wszystkim faktyczna, bo wynikająca z rodzaju i technologii prac. Ustalił to i wyjaśnił Sąd powszechny. Skarżący nie przeczy różnicy w mieszankach betonowej i tynkarskiej oraz w ich przeznaczeniu. Natomiast wskazanie na szkodliwość wapna nie jest wystarczającym argumentem, gdyż zakres prac w szczególnych warunkach jest ściśle określony w rozporządzeniu z 7 lutego 1983 r. i nie obejmuje wszystkich prac, czyli nawet wykonywanych z użyciem materiałów, które mogły być szkodliwe dla zdrowia.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

l.n